

Категорія справи № 922/2601/18: **Господарські справи (до 01.01.2019); Недоговірних зобов'язань; повернення безпідставно набутого майна (коштів).**

Надіслано судом: **03.12.2018**. Зареєстровано: **03.12.2018**. Оприлюднено: **04.12.2018**.

Дата набрання законної сили: **28.01.2019**

Номер судового провадження: **не визначено**

ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Держпром, 8-й під'їзд, майдан Свободи, 5, м. Харків, 61022,

тел. приймальня (057) 705-14-14, тел. канцелярія 705-14-41, факс 705-14-41

РІШЕННЯ

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

"27" листопада 2018 р.м. ХарківСправа № 922/2601/18

Господарський суд Харківської області у складі:

судді Добрелі Н.С.

при секретарі судового засідання Сланова М.Ю.

розглянувши в порядку загального позовного провадження справу

за позовом Товариства з обмеженою відповідальністю "Алавія Груп", м. Київ **до** Приватного підприємства "Тачберг", м.Харків **про** стягнення 244248,95 грн. **за участю представників сторін:**

позивача - Менченя К.В., за довіреністю № 73/1 від 06.05.2018 року;

відповідача - Лютов О.В. (керівник), на підставі виписки з ЄДР та паспорту.

ВСТАНОВИВ:

Товариство з обмеженою відповідальністю "Алавія Груп" звернулось до господарського суду Харківської області з позовною заявою до Приватного підприємства "Тачберг" про стягнення безпідставно набутих коштів в розмірі 244248,95 грн.

Ухвалою господарського суду Харківської області від 24.09.2018 року було прийнято позовну заяву до розгляду, відкрито провадження у справі та призначено підготовче засідання у справі в порядку загального позовного провадження на 03.10.2018 року.

Ухвалою господарського суду Харківської області від 05.11.2018 року підготовче засідання було відкладено на 13.11.2018 року.

13 листопада 2018 року відповідач через канцелярію господарського суду Харківської області надав відзив на позов в якому проти позову заперечує, посилаючись на те, що відповідачем було повністю виконано обов'язок щодо поставки товару позивачу, у зв'язку з чим позовні вимоги позивача є безпідставними.

Ухвалою господарського суду Харківської області від 13.11.2018 року підготовче провадження у справі було закрито та призначено її до розгляду по суті на 27.11.2018 року.

Представник позивача в судовому засіданні 27.11.2018 року підтримав позовні вимоги, просив суд позов задовольнити.

Представник відповідача в судовому засіданні 27.11.2018 року проти позову заперечує, посилаючись на те, що відповідачем було повністю виконано обов'язок щодо поставки товару позивачу, у зв'язку з чим позовні вимоги позивача є безпідставними. Також зазначає про те, що претензію від позивача не отримував.

Розглянувши матеріали справи, заслухавши вступне слово представників сторін, з'ясувавши обставини справи та дослідивши подані суду докази, перевіряючи відповідність доводів сторін фактичним обставинам справи, судом встановлено наступне.

Як зазначає позивач, у 2016 між представниками ТОВ «Алавія Груп» (позивач) та ПП «Тачберг» (відповідач) велися переговори відносно поставки відповідачем на користь позивача товарів на загальну суму 244248,95 грн.

Крім того, позивач вказує на те, що сторонами було обумовлено попередню оплату позивача за товари, у зв'язку з чим, відповідачем було виставлено позивачу рахунки на оплату № 62 від 21.12.2016 року на суму 185507,60 грн. та № 68 від 26.12.2016 року на суму 58951,55 грн.

Як вбачається з матеріалів справи, позивач належним чином виконав свої зобов'язання та здійснив оплату на загальну суму 244248,95 грн., що підтверджується платіжним дорученням № 207 від 22.12.2016 року на суму 185507,60 грн. та платіжним дорученням № 241 від 26.12.2016 року на суму 58741,36 грн. (а.с. 14-15).

Крім того, на підтвердження здійснення оплати позивачем, останнім було надано довідку № 32-4-1/811 від 25.08.2018 року ПАТ «АБ «Радабанк» про перерахування позивачем коштів в сумі 185507,60 грн. та довідку № 32-4-1/812 від 25.08.2018 року ПАТ «АБ «Радабанк» про перерахування позивачем коштів в сумі 58741,36 грн.

Також позивачем було надано виписки з банківського рахунку про перерахування грошових коштів відповідачу.

Проте, відповідач свої зобов'язання щодо поставки товару позивачу на загальну суму 244248,95 грн. не виконав, у зв'язку з чим 22.06.2018 року позивачем було направлено відповідачу вимоги № 4 та № 5 про поставку товару або повернення коштів.

Вищезазначені вимоги відповідачем було отримано 25.06.2018 року, що підтверджується даними з офіційного сайту «Нова пошта» (а.с. 17, 19).

Крім того, 16.08.2018 року позивачем листом за вих. № 7 було надіслано відповідачу акт звірки, та в свою чергу зазначено про необхідність повернення коштів.

Вищезазначений лист був отриманий відповідачем 17.08.2018 року, що підтверджується даними з офіційного сайту «Нова пошта» (а.с. 21).

Враховуючи вищенаведене, позивач вважає, що такі дії відповідача щодо не поставки товару та не повернення коштів в розмірі 244248,95 грн. порушують його права, відповідні кошти були набуті відповідачем без достатньої правової підстави та підлягають поверненню позивачу на підставі ст. 1212 ЦК України.

Відповідач проти позову заперечує та посилається на те, що останнім було поставлено позивачу товар згідно домовленості, у зв'язку з чим підстави для стягнення з ПП "Тачберг" грошових коштів в розмірі 244248,95 грн. відсутні та зазначає, що останнім не було отримано претензії позивача.

Надаючи правову кваліфікацію викладеним обставинам, суд виходить із наступного.

Частиною 2 ст. 4 ГПК України передбачено, що юридичні особи та фізичні особи - підприємці, фізичні особи, які не є підприємцями, державні органи, органи місцевого самоврядування мають право на звернення до господарського суду за захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав та законних інтересів у справах, віднесених законом до юрисдикції господарського суду, а також для вжиття передбачених законом заходів, спрямованих на запобігання правопорушенням.

Стаття 1212 ЦК України регулює випадки набуття майна або його збереження без достатніх правових підстав.

Предметом регулювання інституту безпідставного отримання чи збереження майна є відносини, які виникають у зв'язку з безпідставним отриманням чи збереженням майна і які не врегульовані спеціальними інститутами цивільного права.

Зобов'язання з безпідставного набуття, збереження майна виникають за наявності трьох умов: а) набуття або збереження майна, б) набуття або збереження за рахунок іншої особи, в) відсутність правової підстави для набуття або збереження майна (відсутність положень закону, адміністративного акта, правочину або інших підстав, передбачених ст. 11 ЦК України).

За змістом ч.1 ст. 1212 ЦК України, безпідставно набути майном є майно, набуто особою або збережене нею у себе за рахунок іншої особи (потерпілого) без достатньої правової підстави.

Таким чином, суд вважає необхідним зауважити, що застосування ст. 1212 ЦК України має відбуватись за наявності певних умов та відповідних підстав, що мають бути встановлені судом під час розгляду справи на підставі належних та допустимих доказів у справі.

Частина 3 ст. 1212 ЦК України поширює дію положень про безпідставне збагачення на відносини, що регулюються іншими положеннями Цивільного кодексу України, зокрема, на випадки виконання зобов'язання однією із сторін:

- 1) повернення виконаного за недійсним правочином;
- 2) витребування майна власником із чужого незаконного володіння;
- 3) повернення виконаного однією із сторін у зобов'язанні;
- 4) відшкодування шкоди особою, яка незаконно набула майно або зберегла його у себе за рахунок іншої особи.

Таким чином, у випадку, коли поведінка набувача, потерпілого, інших осіб або подія утворюють правову підставу для набуття (збереження) майна, ст. 1212 Цивільного кодексу України може бути застосована тільки після того, як така правова підстава у встановленому порядку скасована, визнана недійсною, змінена, припинена або була відсутня взагалі. Або ж коли набуття відбулось у зв'язку з договором, але не на виконання договірних умов. Чинний договір чи інший правочин є достатньою та належною правовою підставою набуття майна (отримання коштів). Аналогічна правова позиція викладена у постановках Верховного Суду України від 02.10.2013 у справі №6-88цс13, від 02.09.2014 у справі №910/1620/13, від 14.10.2014 у справі №922/1136/13 та від 25.02.2015 у справі №910/1913/14, від 02.02.2016 р. у справі №6-3090цс15.

Зазначеної правової позиції дотримується Верховний суд у своїй постанові від 06.03.2018 року по справі № 910/13814/17.

В даному випадку між сторонами існувала домовленість щодо поставки товару відповідачем та його оплати позивачем.

Відповідно до ст. 638 ЦК України, договір є укладеним, якщо сторони в належній формі досягли згоди з усіх істотних умов договору. Істотними умовами договору є умови про предмет договору, умови, що визначені законом як істотні або є необхідними для договорів даного виду, а також усі ті умови, щодо яких за заявою хоча б однієї із сторін має бути досягнуто згоди. Договір укладається шляхом пропозиції однієї сторони укласти договір (оферти) і прийняття пропозиції (акцепту) другою стороною.

Отже, суд приходить до висновку, що між сторонами укладено договір купівлі-продажу у спрощений спосіб, в якому не було визначено строку поставки товару.

Згідно з статтею 530 ЦК України якщо у зобов'язанні встановлений строк (термін) його виконання, то воно підлягає виконанню у цей строк (термін). Якщо строк (термін) виконання боржником обов'язку не встановлений або визначений моментом пред'явлення вимоги, кредитор має право вимагати його виконання у будь-який час. Боржник повинен виконати такий обов'язок у семиденний строк від дня пред'явлення вимоги, якщо обов'язок негайного виконання не випливає із договору або актів цивільного законодавства.

Відповідно до ч. 1 ст. 655 ЦК України за договором купівлі-продажу одна сторона (продавець) передає або зобов'язується передати майно (товар) у власність другій стороні (покупцеві), а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму.

Відповідно до ч. 1 ст. 669 Цивільного кодексу України кількість товару, що продається, встановлюється у договорі купівлі-продажу у відповідних одиницях виміру або грошовому вираженні.

Згідно з ч. 1 ст. 670 Цивільного кодексу України, якщо продавець передав покупцеві меншу кількість товару, ніж це встановлено договором купівлі-продажу, покупець має право вимагати передання кількості товару, якої не вистачає, або відмовитися від переданого товару та його оплати, а якщо він оплачений, - вимагати повернення сплаченої за нього грошової суми.

Згідно з ч. 2 ст. 693 Цивільного кодексу України, якщо продавець, який одержав суму попередньої оплати товару, не передав товар у встановлений строк, покупець має право вимагати передання оплаченого товару або повернення суми попередньої оплати.

Як вже було встановлено судом, позивач неодноразово звертався до відповідача з претензіями щодо поставки товару або повернення попередньої оплати.

Відповідач, заперечуючи проти позову вказує на те, що останнім не були отримані претензії від позивача.

Проте вказані твердження відповідача спростовуються матеріалами справи, а саме виписками з сайту Нова пошта, в яких зазначено про отримання поштового відправлення.

Доказів того, що відповідачем було отримано інші документи, останнім до суду не надано.

Крім того, відповідач в судовому засіданні зазначив про те, що останнім було поставлено позивачу товару.

Проте вищезазначені твердження не підтверджуються належними доказами, оскільки жодних доказів поставки товару, відповідачем надано не було (видаткові накладні, товаро-транспортні накладні, тощо).

Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 611 ЦК України, у разі порушення зобов'язання настають правові наслідки, встановлені договором або законом, зокрема припинення зобов'язання внаслідок односторонньої відмови від зобов'язання, якщо це встановлено договором або законом, або розірвання договору.

В даному випадку позивач у своїй претензії від 23.06.2018 року фактично відмовився від договору в односторонньому порядку та просив відповідача повернути попередню оплату.

Проте відповідач відповіді на претензію не надав, попередню оплату не повернув.

Як вже було зазначено судом, відповідно до частини 1 статті 1212 ЦК України особа, яка набула майно або зберегла його у себе за рахунок іншої особи без достатньої правової підстави (безпідставне набуте майно), зобов'язана повернути потерпілому це майно. Особа зобов'язана повернути майно і тоді, коли підстава, на якій воно було набуто, згодом відпала.

Таким чином, із змісту зазначеної норми вбачається, що підставою виникнення зобов'язання, визначеного даною нормою, є сукупність наступних умов: набуття (збереження) майна (майном також є грошові кошти) однією особою за рахунок іншої; відсутність для цього підстав, або коли така підстава згодом відпала. До таких підстав відноситься також випадок, коли зобов'язання було припинено на вимогу однієї із сторін, якщо це допускається договором або законом. Зокрема, внаслідок відмови кредитора від прийняття виконання у зв'язку тим, що виконання зобов'язання втратило інтерес для нього через прострочення боржника.

Аналогічна правова позиція викладена в постанові Верховного суду від 14.08.2018 року по справі № 910/9055/17.

У даному випадку, відмова позивача від договору купівлі-продажу (укладеного у спрощений спосіб) є підставою для вимоги про повернення авансу на підставі статті 1212 ЦК України.

Відповідно до ч. 1 ст. 73 ГПК України, доказами є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інших обставин, які мають значення для вирішення справи.

Відповідно до ч. 1 ст. 74 ГПК України, кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень.

Відповідно до ч. 1 ст. 86 ГПК України, суд оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та безпосередньому дослідженні наявних у справі доказів.

Враховуючи вищевикладене та те, що відповідачем не було виконано обов'язку щодо поставки товару та повернення грошових коштів позивачу, у зв'язку з чим зобов'язання між сторонами припинились, оскільки виконання зобов'язання втратило інтерес для позивача через прострочення поставки відповідачем, суд дійшов висновку про обґрунтованість та правомірність позовних вимог позивача щодо стягнення з відповідача коштів в розмірі 244248,95 грн.

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 129 ГПК України, судовий збір покладається у спорах, що виникають при виконанні договорів та з інших підстав, - на сторони пропорційно розміру задоволених позовних вимог. Таким чином, судовий збір у даній справі покладається на відповідача в розмірі 3663,74 грн.

Враховуючи викладене та керуючись ст. ст. 6, 8, 19, 124, 129 Конституції України; ст.ст. 530, 611, 638, 655, 669, 670, 693, 1212 Цивільного кодексу України; ст.ст. 73, 74, 86, 129, 183, 236-238, 240-241 Господарського процесуального кодексу України, суд -

ВИРІШИВ:

Позовні вимоги Товариства з обмеженою відповідальністю "Алавія Груп" задовольнити повністю.

Стягнути з Приватного підприємства "Тачберг" (61002, м. Харків, вул. Алчевських, 3, код ЄДРПОУ 39366043) на Товариства з обмеженою відповідальністю "Алавія Груп" (01001, м. Київ, вул. Михайлівська, 24-А, код ЄДРПОУ 39884302) 244248,95 грн. безпідставно набутих коштів та 3663,74 грн. судового збору.

Видати наказ після набрання рішенням законної сили.

Рішення набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги, якщо апеляційну скаргу було подано. У разі подання апеляції телекомунікаційної системи апеляційні та касаційні скарги подаються учасниками справи до або через відповідні суди, а матеріали справ витребу

Інформація по справі може бути одержана зі сторінки на офіційному веб-порталі судової влади України в мережі Інтернет за веб-адресою <http://court.gov.ua/>.

Повне рішення складено 03.12.2018 р.

Суддя Н.С. Добреля

922/2601/18